

Håndtering av likeverdig utdanning

Administrasjonen redegjorde for internasjonale avtaler (Lisboakonvensjonen, 2017), NOKUTs arbeid vedrørende vurdering av utdanning for opptak til ph.d.-studiet Orion rapporten, 2019), og vurdering mhp studieforskriften (§6.1) og UH-loven (§3-5).

Viktig for å sikre effektive prosesser

Den individuelle søker skal ha dokumentert utdanning, og utdanningen/lærestedet skal være offentlig godkjent eller akkreditert.

Ut fra dette kan det gis en vurdering av nivå og omfang, og hvorvidt denne er på nivå med norsk høyere utdanning. Mhp. nivå tolkes dette som utover opptakskravet (cf. GSU-listen) til høyere utdanning i Norge. Nivå innen høyere utdanning er definert på tre ulike nivåer i Bolognastrukturen: Bachelorgrads-, mastergrads-, og doktorgradsnivå. Med omfang menes fulltids studiebelastning (omregnet i studiepoeng).

Kriteriene for vurderingsarbeidet som utføres per i dag vektlegger primært målbare innsatsfaktorer som normert studietid og oppnådde studiepoeng, i tillegg foretar enkelte institusjoner (e.g. NTNU) en vurdering av karakterer opp mot egen karakterskala. Det skal presiseres at dette er en rådgivende uttalelse som gis og at lærestedene er autonome og har egne retningslinjer for opptak og innpassing hjemlet i §3-5 i UHL. De kan velge å ta opp, gi innpassing eller gi avslag til studenter etter en selvstendig faglig vurdering.

Ph.d.-forskriften for NTNU (2018) viser til at: "For opptak til ph.d.-utdanningen må søkeren normalt ha en mastergrad, jamfør beskrivelsene i kvalifikasjonsrammeverket. Fakultetet kan etter særskilt vurdering godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for opptak." [...] "Søkeren skal ha en sterk faglig bakgrunn fra sitt tidligere studium, og ha en veid gjennomsnittskarakter de siste to år av mastergradstudiet eller tilsvarende utdanning som er lik B eller bedre sammenholdt med NTNUs karakterskala.»

Ph.d.-forskriften i likhet med Lisboakonvensjonen gir med andre ord en bredere vurderingsplattform enn de målbare innsatsfaktorene nevnt over. Kort gjengitt er hovedprinsippet i Lisboakonvensjonen at: «... hver konvensjonspart skal godkjenne høyere utdanningskvalifikasjoner som er utstedt hos en annen konvensjonspart, med mindre det kan påvises en vesentlig forskjell mellom kvalifikasjonen som det søkes om godkjenning av, og den tilsvarende kvalifikasjonen hos konvensjonsparten der det søkes om godkjenning». Det sentrale begrepet «vesentlige forskjeller» er ikke konkret definert, men Lisboakonvensjonen og dens tilleggstekster gir generelle angivelser for hvordan vesentlig forskjell bør forstås, og som samsvarer med ph.d.-forskriften ved NTNU.

Vurdering av vesentlige forskjeller:

Det anbefales at ved vurdering av en eventuell vesentlig forskjell, må vi se på: læringsutbytte; adgang til videre aktiviteter og forskjeller i kjerneelementer i utdanningen, og om kvaliteten på programmet eller institusjonen som tilbyr det kan utgjøre en vesentlig forskjell fra den tilsvarende norske kvalifikasjonen.

Utdanning med noe kortere normering enn gradskravet i Norge har frem til nå ikke blitt godkjent som likestilt med tilsvarende grad på grunn av *tid-for-tid-prinsippet*. Dette til tross for at andre elementer i utdanningen stemmer overens med den tilsvarende norske kvalifikasjonen. Den utenlandske utdanningen kan dermed vanskelig sies å være vesentlig forskjellig fra den norske kvalifikasjonen. Det vil være avgjørende at den viktige egenskapen ved en akademisk kvalifikasjon er at den gir – eller ikke gir - rettigheter til å søke opptak til neste nivå i gradssystemet.

Bredere rammer for vurdering av «vesentlig forskjell» mhp kvalifikasjon

I Lisboakonvensjonens tilleggstekst anbefales det at følgende fem aspekter ved en kvalifikasjon bør legges til grunn for en vurdering ved IE, og som vil være i tråd med Ph.d.-forskriften ved NTNU:

- 1. Kvalitet - vurdering om lærestedet og/eller kvalifikasjonen er akkreditert/godkjent av den myndighet som har mandat til å avgjøre dette i utdanningslandet.**
- 2. Nivå - refererer til bachelor-/master-/phd-nivå. [i.e syklus 1, 2 og 3 i Framework for Qualifications of the European Higher Education Area (QF-EHEA) i og nivåene 6, 7 og 8 i European Qualification Frameworks/National Qualifications Framework (EQF-LLL/NQF)].**
- 3. Arbeidsbelastning - Dette er det kvantitative mål for læringsaktiviteter, e.g. studiepoeng.**
- 4. Profil - er det et akademisk program som forbereder til videre studier/forskning?**
- 5. Læringsutbytte - kvalifikasjonens tilknytning til et kvalifikasjonsrammeverk.**
  - I tillegg ble det av IEs utvalg for forskning og forskerutdanning vektlagt at forsknings- og publiseringerfaring bør inngå i en særskilt vurdering av kandidatene.**

I tillegg til krav til generell godkjenning, akkreditert eller offentlig godkjenning høyere utdanning, foreligger det oversikt i NOKUTs landatabase om hvilken grader som skal gi adgang eller om det kan gi adgang til tredje syklus (doktorgradsstudiet) i utdanningslandet. Dette forutsetter avsluttet mastergrad og skal normalt ha fullført bachelorgrad eller tilsvarende med minst 3 års utdanning som opptakskrav. Dette gjelder e.g. for 2-årig master, og lengre integrert mastergrad (4,5 år) som skal gi adgang til tredje syklus. Og 4 årig utdanning som sammen med kortere mastergrad (1-årig) og 1,5-årig mastergrad hvor det skal kreves en faglig vurdering for å få gradslikestilthet (likeverdig utdanning).

Ved godkjenning av likeverdig utdanning skal ikke kandidat pålegges å ta studiepoeng på masternivå selv om kandidaten ikke har 120 studiepoeng på masternivå.

Prosessen ved IE-fakultetet

Nåværende praksis ved IE videreføres, gjengitt under, men krav til vurdering av likeverdig utdanning presiseres for fagmiljøene (e.g. på webside for rekrutteringsprosessen av ph.d.'er ved IE). I tilleggskrav fra NOKUT er det et krav om at graden skal inneholde et selvstendig arbeid. IE har presisert at denne skal være tilstrekkelig omfattende og vurdert til å være forskningsbasert. Det er viktig å presisere at særskilt vurdering av likeverdig utdanning skal avklares før ansettelse.

Særskilt vurdering av likeverdig utdanning skal stilles skriftlig fra Instituttleder og programrådsleder til fakultetet ved prodekan for forskning. Fakultetet krever at kandidaten kan vise til en oppgave (masteroppgave) eller arbeider som er tilstrekkelig omfattende og vurdert til å være forskningsbasert. Programrådsleder ved det doktorgradsprogrammet det søkes opptak til foretar vurderingen i samråd med prodekan for forskning.

For søkere med grad fra andre land skal formelle kvalifikasjoner være skriftlig vurdert av NTNUs internasjonale seksjon eller en vitenskapelig ansatt ved NTNU med meget god kjennskap til utdanningssystemet og utdanningsinstitusjonen til søkeren. Skriftlig dokumentert vurdering skal foreligge ved ansettelse og opptak.

Den som foretar vurdering av kandidatens kvalifikasjoner mhp. likeverdig utdanning skal ikke være prosjektleder eller være tiltenkt rollen som veileder for denne kandidaten.